

**AZ ÉRMELLÉKI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE**

1902. ÉVI MÁJUS HÓ 2-ÁN

SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

32

DEBECZEN,
NYOMATOTT HOFFMANN ES KRONOVITZ KÖNYVNYOMDAJÁBAN
1902.

**AZ ÉRMELLÉKI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE**

1902. ÉVI MÁJUS HÓ 2-ÁN

SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

DEBRECZEN,
NYOMATOTT HOFFMANN ES KRONOVITZ KÖNYVNYOMDAJÁBAN.

1902.

Az
érmelléki ev. reform. egyházmegye

1902. évi május hó 2-án

Székelyhidon tartott rendes közgyűlésének

jegyzőkönyve.

Jelen voltak :

Nagy István esperes és *Zsigó Endre* egyh. m. gondnok
kettős elnöklete alatt

a) *Tanácsbírák :*

Egyházi részről :

Vecsey Sándor
Szathmáry Sándor
Marjai Péter
Bányai László
Fazekas Imre id. főjegyző
Végh József e. jegyző

Világi részről :

Konrád László v. főjegyző
Drávetzky Béla
Fényes Endre
Fráter Zoltán
Dr. Babós János egyh. m.
ügyész, v. jegyző

b) *Az egyházak képviselőiben :*

Albis : Kakas István lelkész, Pál József gondnok.
Álmosd : Fráter Zoltán fg., Nagy Lajos g.
Alsó-Ábrány : K. Szabó József l., Kópis Lajos pr.
Apát-Keresztur : Csuka Ferencz l., Beke András g.
5 Asszonyvására : Vecsey Sándor l., Kovács Ferencz g.
Bagamér : Bányai László l., Silye Dániel g.

- Bályok : Molnár Mihály l., Szarvadi Imre g.
 Bogyoszló : Aranyi György l., Nagy József pr.
 B.-Diószeg : Papp Gusztáv l., Várdai Sándor g., Kalmár
 Károly pr.
- 10 B.-Félegyháza : Végh Lajos l., Prinyi József g.
 Csokaly : Bacza Illés t.
 Ér-Adony : Jakab József l.
 Ér-Keserü : Fazekas Imre l., Balog Imre g.
 Ér-Köbölkut : Torma Károly l.
- 15 Ér-Mihályfalva : Szathmári Sándor l., Konrád László pr.
 Ér-Olaszi : Demjén Ferencz l., Pál Sándor g.
 Ér-Semjén : Végh József l.
 Ér-Tarcsa : Molnár József l., Aszalós István g,
 G.-Petri :
- 20 Felső-Ábrány :
 M.-Petri l. e. :
 H.-K.-Szent-Miklós : Szabó József l., Molnár Gábor g.
 H.-K.-Szent-Imre : Nagy István l.
 Kakad : Csontos László l., Biró Bálint g.
- 25 Kécz :
 Kis-Kereki : Lengyel Pál l., Hajdu József pr.
 Kóly : Barna Gábor g.
 Margitta : Balogh Ferencz l., Török István g.
 Micske : Rác Lajos l.
- 30 Nagy-Léta : Marjai Péter l.
 Ottomány : Szabó Mihály l., Mészáros Sándor g.
 Piskolt : Béres Imre g.
 Poklostelek : Könyves Tóth Sámuel l., Buda Mihály g.
 Szalaacs :
- 35 Székelyhid : Drávetzky Béla fg.
 Szentjobb : Bán Sándor l., ifj. Mikó István g.
 Széplak : Székely János g.
 Tóti : Sipos János l., Fazekas Imre g., Tolvaj Sán-
 dor pr.
- Uj-Léta : Nagy Elek l.
- 40 Vajda : Magyar Gábor l., Kun Lajos g., Balog Lajos,
 Ercsei Zsigmond pr.

c) *A tanítói kar részéről :*

Hajdu József tan. egyleti elnök, Molnár Antal tan.
 egyl. jegyző és számos tanító.

1. sz. Nagy István esperes Istenhez emelt buzgó ima után, szívélyesen üdvözölvén a szép számban megjelenteket :

a gyűlést megnyitottnak nyilváníja.

2. sz. A közgyűlés megnyitása után a jelenlevők számláltattak össze az elől kitett eredménnyel. E szerint jelen volt az elnökségen kívül az egyházi és világi tanácsbírói és jegyzői kar teljes számmal; 39 anyaegyház közül, részint lelkésze és gondnoka illetve megbizotta részint csak lelkésze vagy gondnoka illetve megbizotta által képviselve 35; a tanítói testület részéről tanító egyleti elnök és jegyző; ezeken kívül több tanító és számos hallgató. A meg nem jelent lelkészek, valamint a képviselőt nem küldött egyházak — a szalacsi egyház kivételével — távol maradásokat az esperesi hivatalnál előre bejelentették s így elmaradásuk igazoltnak vétetett. A szalacsi egyház azonban miután elmaradását nem igazolta, az egyházmegye által megállapított birságnak, egyházmegyénk házi segély pénztárába leendő befizetésére köteleztetik.

3. sz. Esperes beterjeszti az 1901. szept. 24-iki közgyűlés óta, általa elnökileg végzett ügyekről jelentését az alábbiakban :

Esperesi jelentés

az érmelléki ev. ref. egyházmegyében az 1901. év utolsó és az 1902. év első negyedében tett elnöki intézkedésekről.

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei közgyűlés !

Azon veszteséghez, mely egyházmegyénket az elmúlt év folyamán érte, olyan veszteségek is csatlakoznak társakul, melyek egyetemes egyházunk életében, az ékesen szóló Áronok mellett, a vezérlő Mózeseket is eszünkbe juttatják és az ő emlékezetöknek felemlítését megkívánják tőlünk. Ilyenekül említem fel : Szilágyi Dezső kerületi főgondnok, Szarka Boldizsár szatmári esperes, Farkas Antal kerületi főjegyző, Gróf Károlyi Tiborné sz. Degenfeld Emma grófnő, Gróf Ráday Gedeon egyh. megyei gondnok halálát, melyhez a jelen év folyamán Dr. Baczoni Lajos főiskolai tanár és Tisza Kálmán kerületi főgondnok, valamint egy-

házmegyénkben Bartha András 1848-iki tüzér, kiskerekii lelkész halála csatlakozik.

Elnöki intézkedéseim, melyekre az egyházmegye jóváhagyását kérem, következők :

1. Tiszteletes Nagy Sándor székelyhidi segéd lelkész atyánkfiát, ez egyházmegyéből elbocsátottam.

2. Az ujlétai egyház kérvényét, korpótlékért felterjesztettem.

3. Tiszteletes Holló József atyafit Nagy-Létára segédlelkészül felhatalmaztam.

4. November 27. Az olaszii lelkész választást elrendeltem.

5. Kis-Kerekit a korpótlék megadásáról értesítettem.

6. A gyámintézeti kezelő választmány elnökségére adandó szavazást elrendeltem, a szavazatokat felbontottam; elnökül Vecsey Sándor, ülnökül Végh József választattak meg.

7. A lelkészi özvegyek és árvák gyámsegélyét, 1700 koronát illetőknek elküldtem, rólla elszámoltam.

8. Tiszteletes Demjén Ferencz atyánkfiának, olaszii lelkésszé történt szabályos elválasztását megerősítettem.

9. Adonyt értesítettem 374 korona államsegélyről.

10. Az őszi közgyűlés jegyzőkönyvét és a tanítói kar indítványát, az esperesi hivataloknak megküldtem.

11. Az énekgyűjtemény példányait szétosztottam.

12. Tiszteletes Kalas István atyánkfiát, a székelyhidi kör számvevőjeül felkértem.

13. Minden lelkészi hivatalt, a számadások, évi költségvetés, közalapi előirányzat elkészítésére, a gyámintézeti, közigazgatási hátrányok kiegyenlítésére, a dékán urakat az iskolák meglátogatására felhívtam.

14. A néh. Farkas Antal és lemondott Puki Gyula egyházkerületi tanácsbírók helyeinek betöltésére elrendelt szavazatokat felterjesztettem.

15. A lőrinczfalvai és andrásfalvai kérő iveket szétküldtem.

16. Az országos gyámintézet érmelléki számadását átvizsgáltam, helyesnek találtam.

17. A segélyezett alsó ábrányi, adonyi, kereszturi, poklosleeki és szentjobbi egyházak nyugtáit 500 kor. felküldtem.

18. A báró Baldácsi alap évi osztalékát 90 kor. 80 fillért a gyámoldai pénztárba elküldtem.

19. A febr. 3-án elhalt Bartha András kis-kerekii lelkész társunk temetésén személyesen meg nem jelenhettém, Vecsey Sándor és Fazekas Imre atyánkfiái teljesítették a kegyelet tartozását.

20. A bagaméri teljesen rendben levő adásvételi szerződéseket megerősítettem.

21. A tóti egyházat 152 korona állami pótfizetés és korpótlék kiutalásáról értesítettem.

22. A bályoki egyházat az új iskola felépítésére és az új tanítói állomás létesítésére felhívtam.

23. A kis-kerekii lelkész választást elrendeltem.

24. Az őszi közgyűlés által elrendelt és az egyházmegyei h. főjegyző által elkészített köszönő iratokat: özv. Balkó Lajosné, Simándi Sándorné, Szathmári Gáborné, Papp Sándorné, Végh Istvánné, Péter Iréne urnőknek és Kövesi Ferencz urnak, az illető lelkészi hivatalok útján kézbesítettem.

25. Özv. Thamássy Lajosné kérvényét felterjesztvén, részére árvaival együtt 483 kor. 37 fill. gyámsegély engedélyeztetett.

26. A felavatandó tiszteletes atyafiakat felhívtam, hogy e végett máj. 20-án a püspöki hivatalnál jelentkezzenek.

27. Tiszteletes Lengyel Pál atyánkfiának kis-kerekii lelkészül való szabályszerű elválasztását megerősítettem.

28. A széplaki ev. ref. egyháznak, templom, torony és iskola javításra engedélyt adtam.

29. Asszonyvásárán a 25. éves lelkészi szolgálat megünneplésén, többekkel együtt részt vettem.

30. A nagyváradai tanítónő képezde nagy bizottsági ülésén egyházmegyénket képviseltem.

31. Két irányban vagyok még köteles az őszinte hálát és köszönetet kifejezni; egyik Tiszteletes Torma Károly atyánkfiát illeti, kit az ér-olaszói ref. egyház adminisztrációjával bízom meg s a ki ezen feladatnak 9 hónapon át, lelkész és tanító társaim szives közreműködésével megfelelt, fogadja és fogadják mindnyájan hálás köszönetünket.

32. A másik irányban a Nagytiszteletű és Tekintetes egyházmegye iránt van szerencsém az egész egyházmegyei tisztikar háláját és köszönetét nyilvánítani azon nemes bizalomért, melyel minket ezelőtt tíz évvel megajándékozni méltóztatott. És most, midőn mélyen érzett hála-

nak és köszönetünknek adok kifejezést, bejelentem egyszerűsrimind az egész tisztkarnak lemondását, melyből folyólag kérem, már ez alkalommal az új választásra vonatkozó intézkedéseket elrendelni.

33. Egyházmegyei képviselők, valamint időszakai tanácsunk megválasztását is tisztelettel kérem.

Elnöki intézkedéseimet legalább a főbb vonásokban ezekben van szerencsém, a Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegye tudomására juttatni és ezeknek megerősítését kérni.

Mindenhai tisztelettel vagyok

H.-K.-Szentimrén április 27. 1902.

A Nagytiszteletű és Tekintetes Közgyűlésnek

alázatos szolgája

Nagy István

esperes.

Közgyűlés a felolvasott esperesi jelentést tudomásul veszi s az abban foglalt elnöki intézkedéseket helyben hagyja és megerősíti.

4. sz. Esperesi jelentésből az őszinte fájdalom igaz érzetével veszi tudomásul közgyűlés hivatalosan is, azon súlyos és sokszoros veszteséget, mely a múlt év második felében és a jelen év eddig eltelt néhány hónapjában, magyar ev. reform. egyházunk egyetemét, egyházi életünk kiválóságainak, jelesen:

Szilágyi Dezső kerületi főgondnok,

Szarka Boldizsár szathmári esperes,

Farkas Antal kerületi főjegyző,

Gróf Károlyi Tiborné sz. Degenfeld Emma grófnő, a bályoki ev. ref. egyház kifogyhatatlan jótékonyágú urnője,

Gróf Ráday Gedeon egyházmegyei gondnok,

Dr. Bacsoni Lajos debreczeni főiskolai tanár és

Tisza Kálmán kerületi főgondnok halálában érte s elhatározza, hogy reformált egyházunk ezen kimagasló alakjainak, kik különböző téren ugyan, de egyenlő buzgósággal, áldozatkészséggel és hűséggel munkálkodtak magyar protestáns Sionunk anyagi és szellemi felvirágoztatásán: nevét és emlékét jegyzőkönyvének lapjain megörökíti.

5. sz. Ugyancsak esperes jelentéséből fájdalommal értesül közgyűlés, lelkészi karunk egyik legidősebb tagjának Bartha András kis-kerekii lelkésznek, f. évi febr. 3-án bekövetkezett haláláról s egyházmegyénk köztiszteletben ált nesztorának, ki ifju korában az 1848-iki szabadságharcz dicső napjaiban, fegyverrel kezében küzdött a harcok mezején hazája jogaiért, majd mint férfit az evangelium fegyverével védelmezte ev. ref. egyházunk határait s terjesztette a béke és szeretet országát s midőn — még életének угyszólván délpontján — a lelkipásztor egyik legdrágább kincsétől, hangjától megfosztatva, mint néma Zakariás ült tanuló szobájában, még akkor is lelkének teljes éberségével, hü gonddal és odaadó buzgósággal munkálta gyülekezésének anyagi és szellemi felvirágoztatását:

e köztiszteletben ált lelkésznek nevét és emlékét jegyzőkönyvének lapjain megörökíttetni rendeli.

6. sz. Esperes meleg szavakban emlékezik meg azon szép és lélekemelő ünnepélyről, mely a f. évi ápr. 20-ik napján Vecsey Sándor asszonyvásárai lelkész 25 éves lelkészi szolgálatának emléknapján, nevezett egyházban a polgári és hitközség tagjainak lelkesült részvétele mellett lefolyt s indítványozza hogy egyházmegyénk közgyűlése saját részéről is adjon kifejezést jegyzőkönyvének lapjain az ünnepelt férfit iránti jó kívánatainak.

Közgyűlés őszinte örömmel teszi magáévá esperes ur indítványát s midőn Vecsey Sándor asszonyvásárai lelkész s egyházmegyei tanácsbíró urat 25 éves lelkészi működésének határpontján szívesen üdvözli, egyszersmind a jövőre nézve Istennek áldó kegyelmét esdi reá.

7. sz. Esperes jelentésének kapcsán előterjeszti, miszerint a jelenleg működő egyházmegyei tisztikar megbízatásának ideje ez évvel lejár, bejelenti ennél fogva az egész tisztikar lemondását s kéri közgyűlést az új választásra vonatkozó intézkedések megtételére.

Közgyűlés a tisztikar lemondását — amennyiben egyházmegyénk az 1883-ik évben a 10 évenkénti tisztújítást léptette életbe — tudomásul veszi és elfogadja, oly módon azonban, hogy a

jövő 1903. év jan. 1 ső napjáig a jelenleg működő tisztikar vezesse az egyházmegye ügyeit s az ujonnan választott tisztikar csak akkor lépjen a működés terére. Hogy azonban a tisztikar megújítása végett rendkívüli közgyűlést össze hívni ne kelljen, a választást már ez alkalommal elrendeli s a szavazatok beküldésének határnapjául f. évi július 1-ső napját kitüzi.

Felhivja azért közgyűlés az egyházmegye összes egyházait, hogy szavazataikat az *egész tisztikarra* t. i. esperesre, egyházmegyei gondnokra, 5 egyházi és 5 világi tanácsbíróra, 1 egyházi és 1 világi főjegyzőre, 1 egyházi és 1 világi aljegyzőre — *egy iven* szabályszerűleg kiállítva jul. 1-ig, a szokásos birság terhe alatt az esperesi hivatalhoz küldjék be.

A szavazat levelek felbontását teljesítő bizottság tagjaiul Fényes Endre vil. tanácsbíró elnöklete alatt, Dráveczky Béla világi, Vecsey Sándor egyházi tanácsbírákat, Végh József érsemjéni lelkészt, jegyzőjéül Lengyel Pál kis-kerekii lelkészt megválasztja s felhatalmazza bizottságot, hogy az esetben, ha az első szavazásnál valamely tisztségre senki sem nyerne általános szavazat többséget, a két legtöbb szavazatot nyert egyén közt új választást rendeljen el oly módon, hogy a tisztujítás az őszi közgyűlésig teljesen befejezve s a bizottság jelentése a választás eredményéről arra beadható legyen.

8. sz. Olvastatott az ér-olaszii lelkészi hivatal betöltése végett kiküldött bizottság jelentése. Bizottság az 1901. decz. 8-án hivatalosan felvett s a törvény rendelkezéseinek betartását igazoló választási jegyzőkönyv betérjesztése mellett jelenti, miszerint az ér-olaszii ev. ref. egyház a lelkészi hivatalt meghívás útján óhajtván betölteni, egyhangulag Tiszteletes Demjén Ferencz sz.-paniti lelkészt hívta meg lelkészeül.

Közgyűlés a meghívást, a mennyiben az az egyházi törvények rendelkezéseinek szigorú betartása mellett s a gyülekezet egyhangú óhajta szerint történt, helyeslőleg és örömmel veszi

tudomásul ; Demjén Ferencz meghívott lelkészt hivatalába megerősíti s egyházmegyénk kötelékébe bekebelezi ; egyben utasítja úgy választó egyházat mint elválasztott lelkészt, a szokásos bekebelezési díjnak egyházmegyénk házi segély pénztárába leendő pontos befizetésére.

9. sz. Olvastatott a kis-kerekii ev. ref. lelkészi hivatal betöltése végett kiküldött bizottság jelentése. Bizottság az 1902. márcz. 23-án felvett, hivatalos választási jegyzőkönyv betérjesztése mellett jelenti, miszerint a kis-kerekii ev. ref. egyház választásra jogosult tagjai a lelkészi hivatalt Lengyel Pál széplaki s. lelkész egyhangu meghívásával töltötték be. Jelenti egyszersmind bizottság, hogy a lelkész választási előmunkálatok a törvény rendelkezései szerint megtétetvén és pontosan betartatván, meghívott lelkész megerősítését semmi sem gátolja.

Közgyűlés őszinte örömmel veszi tudomásul Lengyel Pál s. lelkész urnak a kis-kerekii lelkészi hivatalra lett elhívását s őt hivatalába megerősítve, egyházmegyénk kötelékébe bekebelezi ; egyszersmind azonban utasítja úgy választó egyházat, mint elválasztott lelkészt, a szokásos bekebelezési díjnak egyházmegyénk házi segély pénztárába leendő pontos befizetésére.

10. sz. Olvastatott a tanügyi bizottság elnökének jelentése, a mint következik :

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

A tanügyi bizottság ülését ezuttal, részint több hétig tartó súlyos családi helyzetem miatt — mely hazulról elmozdulnom nem engedett — részint tárgyalandó ügyek hiánya miatt, nem hívhattam össze ; a dékáni látogatásokról szóló jelentésemet azonban, a beérkezett látogatási jegyzőkönyvek alapján, van szerencsém betérjeszteni.

E jelentésben csupán azon főbb jelenségekre terjeszkedem ki, melyek a Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés intézkedését szükségessé teszik, egyebekre nézve a felvett iskola látogatási jegyzőkönyvek annak idején a Canonica visitatiót teljesítő küldöttségeknek rendelkezésére bocsátatván, azok lesznek hivatva megállapítani, hogy a dékáni

látogatás által az egyes iskolákban tapasztalt hiányok időközben mennyire hozattak helyre, vagy hol van szükség erélyesebb intézkedésre. E tekintetben — azt hiszem — az egyöntetű jegyzőkönyvek jó hatását, már az idén tapasztalni fogjuk.

A dékáni látogatás az egyházak legnagyobb részében elvégeztetett, a diószegi és mihályfalvai kör több egyházában azonban, az egész január és február hó folyamán járhatatlan ut miatt, elmaradt.

Feltűnő és sajnós jelenség, hogy míg egyéb tárgyakból megnyugtatónak mondható a felmutatott eredmény, addig az *énektanítást* aránylag igen sok iskolában gyengének, alig elegendőnek, vagy épen elégtelennek találta a látogató. Tekintve az énekügynek egész egyházi életünkre kiható nagy fontosságát s hogy e tárgyra az egyházi törvény is nagy súlyt helyez, szükségesnek látom hogy a Nagyt. Egyházmegyei Közgyűlés hívja fel a Canonica visitatiót teljesítő küldöttségeket, hogy a következő iskola látogatás alkalmával e tárgyból nem csak a tanító által választott egy vizsgai ének, hanem több a tantervben felsorolt énekek meghallgatásával rendszeres és részletes vizsgálatot tartsanak.

Van néhány olyan iskola is, melyekben a tanítás eredménye kielégítőnek nem mondható; ilyen az érmihályfalvai III—VI. oszt. nagyobb leányiskola, hol a tananyag „alig megengedhető kibagyásokkal” végeztetett s az eredmény így is felettébb gyenge.

Tőtiben a tananyag nem végeztetett el s az eredmény így is pár tantárgy kivételével elégtelen mindenből.

A kis-kerekii kissebb 1—2. oszt. vegyes iskolában is, bár csak két osztály van s a növendékek száma csak 59, nem elégitő ki az eredmény. Van még több iskolánk, hol egyik vagy másik tárgy tanítását találta elégtelennek a látogató, ezeket azonban itt most felsorolni szükségesnek nem tartom, remélve hogy a látogató által tett megjegyzéseket az illetők figyelembe véve, a hiányok az év végén ki lesznek pótolva.

A mi a tankötelesek iskolába járását illeti, itt legfeltűnőbb a hiány Margittán, hol a nagyobb fiu iskolában 75 tankötelesből csak 33; a kisebb fiu iskolában 65-ből 53, a leány iskolában 125 tankötelesből 57 jár fel; tehát együtt 265 közzül feljár 143, nem jár fel 122, vagyis 46%.

Tótiban 149 gyermek közül 85 az iskolába járó, a mi szintén 43%. Nem ilyen kedvezőtlen ugyan az arány, de azért sok a mulasztás Mihályfalván, hol 315-ből 250 jár, nem jár 65; Bályokon 140-ből jár 107, nem jár 33; Széplakon 95-ből jár 72 fiu, nem jár 23.

Végül még fel kell említenem, hogy a köbölkuti iskolában — daczára a mult évi tavaszi közgyűlés meghagyásának — a tanév ezuttal is csak november 1-én vette kezdetét, a mi a törvény értelmében meg nem engedhető.

Ezek után maradok a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek alázatos szolgája

B.-Diószeg, 1902. ápr. 24.

Papp Gusztáv

tanügyi bizottsági elnök.

Közgyűlés tanügyi bizottság elnökének jelentését tudomásul veszi s egész terjedelmében ki nyomatni rendeli, egyszersmind abból kifolyólag a következő intézkedéseket teszi:

a) Felhívja és utasítja a Canonica visitatiot teljesítő küldöttségeket, miszerint az iskola látogatás alkalmával az énektanítás vizsgálatára épen olyan részletesen kiterjeszkedjenek, mint egyéb tantárgyakra s ott a hol e téren fogvatkozások mutatkoznak, a legszigorubb intézkedéssel hassanak oda, hogy a hiányok pótolva, a fogvatkozások mielőbb megszüntetve legyenek. Különös figyelmébe ajánlja közgyűlés küldöttségeknak, miszerint a legnagyobb gonddal nézzenek utánna s szerezzenek meggyőződést a felől, hogy vajon azon tanítók és tanítónők, kik okleveleiket állami vagy más felekezeti intézettől nyerték, eleget tettek-e az egyh. megye 1900. évi őszi közgyűlése 16. sz. c) pontja alatt foglalt azon határozatának, mely őket a vallás és énektanból vizsga tételre kötelezi.

b) A tótii vegyes és a kis-kerekii kisebb vegyes iskolában, a dékáni látogatást végző küldöttség a tanítás eredményét elégtelennek jelezvén: mindkét iskola tanítója jegyzőkönyvileg utasittatik kötelelességeinek pontos teljesítésére.

c) Mindazon egyházak presbyteriumai, hol

az iskola mulasztások a tanügyi jelentés kimutatása szerint nagyobb mérvet öltöttek — különösen a margittai és tóti egyházak presbyteriumai, hol a tanköteles gyermekeknek majdnem fele iskolázatlan — a legkomolyabban felhivatnak és utasítatnak, miszerint minden hatalmokban levő törvényes eszközzel hassanak oda, hogy egyházukban a rendkívüli iskola mulasztásoknak eleje vétessék és a rendes iskolázatalás életbe léptetve legyen.

11. sz. Olvastatott a margittai ev. ref. egyháztanács jelentése, egyházmegyénk 1901. évi őszi közgyűlésének 5-ik jegyzőkönyvi sz. alatti határozatára vonatkozólag. A jelentés előadja, miszerint a margittai egyháztanács magáévá tette iskola ügyének rendezésére nézve egyházmegyénk azon utasításait, melyek a hivatolt jegyzőkönyvi számban kifejezve vannak és azok alapján beható tanulmányozás és előkészítés alá vette iskola ügyének reformálását s igéri, hogy őszi közgyűlésünkre már megvalósított tervezeteket, bevégzett tényeket fog e tekintetben bejelenteni.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s elvárja a margittai egyháztanácstól, hogy a jelentésben tett ígéretét beváltandja s őszi közgyűlésünk elé iskola ügyének helyes, a kor kívánalmainak megfelelő reformálását fogja bejelenteni.

Addig is azonban utasítja, sőt kötelezi közgyűlés egyháztanácsot, hogy az 1899. évi szept. 24-én hozott s ugyanazon évi őszi közgyűlésünk 30. jegyzőkönyvi száma alatt jóvá is hagyott azon határozatát, mely szerint a tandíj szedését kezébe véve, a két fitanítónak 400—400 korona tandíjváltásgot ad, haladéktalanul léptesse életbe, a tandíjszedést vegye kezébe s a megállapított tandíj váltásgot a két fitanító részére, a jövő tanévtől kezdve — az esetben ha addig az iskola ügy gyökeresebb reformmal megoldva nem lenne — fizesse az egyház pénztárából; megtiltatván tanítóknak a törvénnyel különben is ellenkező tandíjkezelés. Amennyiben pedig beterjesztett jelentésből az tűnik ki, hogy Dobó Gyula nagyobb fitanító tandíj jövedelme, mely az 1899. évi hiva-

tolt presbyteri határozat szerint 400 korona fix összegben állapított meg — épen a miatt mert e határozat végrehajtva nem lett — a jelen iskolai évben 70 korona hiányt mutat: kötelezi közgyűlés egyháztanácsot, hogy ezen hiányzó összeget, nevezett tanító részére, az egyház pénztárából térítse meg.

12. sz. A margittai ev. ref. egyháztanács bejelenti, miszerint Dobó Gyuláné, Veress Berta tanítónő nyugdíjaztatása folytán állásáról lemondott s az így üresedésbe jött tanítónői állásra, Tájnel Mária okleveles tanítónőt választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi, Tájnel Mária tanítónőt állásában megerősíti s egyházmegyénk kötelékébe bekebelezi, utasítván ugy választó egyházat, mint elválasztott tanítónőt, a bekebelezési díjnak egyházmegyénk házi pénztárába leendő pontos befizetésére.

13. sz. Az ér-melléki ev. ref. egyh. megye tanítóegyesületének elnöke, Hajdu József beterjeszti ápril. hó 7-ikén tartott ülésöknek jegyzőkönyvét.

A beterjesztett jegyzőkönyvben egyh. megyei végzést igénylő határozat nem lévén, tudomásul vétetik s egyházmegyénk örömének ad kifejezést, hogy a tanítói testület e tisztujító ülésén elnöknek ismét Hajdu Józsefet, főjegyzőnek Molnár Antalt választotta meg, mint a kiknek ügybuzgalma s tapintatos vezetői s érintkezési modora, rég ismert dolog egyh. megyénk előtt.

14. sz. Olvastatott a nagyváradi ev. ref. leányinternatus ig. bizottságának az érmelléki egyházmegye részéről az ig. bizottság tagjai megválasztása iránti megkeresése.

Az egyházmegye részéről az ig. bizottság tagjaiul újabb 5 évre Zsigó Endréné, Fráter Béláné, Marjay Péterné urnök, Nagy István esperes, Zsigó Endre egyházmegyei gondnok és Fényes Endre egyházmegyei világi tanácsbíró választottak meg.

Miről az internatus elnöksége jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

15. sz. Olvastatott a nagyváradai ev. ref. leányinternatusnak a mult 1901. évről szerkesztett házi-, gyűjtő-, tanítónőképző- és alapítványi pénztár vagyoni állapotáról és az internatus alapítványairól megküldött kimutatás, mely az internatus anyagi előhaladását igazolja.

Örömmel vétetik tudomásul.

16. sz. Olvastatott Konrád László egyházmegyei világi tanácsbíró s főjegyzőnek az iránti indítványa, hogy amennyiben a folyó évben karácsony első napja csütörtök napra esik, amely napon Érmihályfalván hetivásár szokott tartatni s több éven át a vásárok már ünnepnapokon is megtartattak, ami pedig a lakosság nagy többségének vallásos érzületét sérti, az egyházmegye tegyen felterjesztést az egyházkerületi közgyűléshez az iránt, hogy az egyházkerület a convent utján eszközöljön egy oly ministeri határozatot, mely szerint a főszolgabírák jogosittassanak fel arra, hogy a lelkész, a vásártartási joggal felruházott községek, birtokosság, vagy a vásárvámbérlő kérvényére, az ünnepnapokra eső heti és országos vásároknak más napra leendő áttételét engedélyezhesse azon esetben, ha a vásártartás helyét képező község lakosai többségének ünnepe van azon napon, melyre a vásár napja esnék.

Az indítvány egyhangulag elfogadtatik s az pártolólág további intézkedés végett jegyzőkönyvi kivonatban az egyházkerületi közgyűléshez esperes által fölterjesztendő.

17. sz. Olvastatott az uj-létai ev. ref. egyháztanácsnak, adósságai törlesztetése végett, 3250 korona amortizációs kölcsön felvehetésének megengedése iránti kérvénye.

Az egyháztanács határozatának az egyházközségi közgyűlés által pótlólág leendő jóváhagyása, a törlesztendő adósságok határozottabb és részletesebb megjelölése végett az egyháztanácsnak visszaadatik.

18. sz. Kólyi lelkész, Szentkirályi Károly a Kóly község határában ingatlanlág bíró, de más helyen lakó ev. ref. hivek megadóztatása céljából készített kimutatását megerősítés végett azon kérésre kapcsán terjeszti be, miszerint feltüntetett külbirtokosok értesítésének módját az egyh. megye határozza meg.

Beterjesztett adókulcs, illetve kivetési kimutatás, miután az egyh. adóról szóló zsinati törvényeink 247. §. b) pontjának teljesen megfelel, egyh. megyei közgyűlésünk által megerősítették s lelkésznek azzal küldetik vissza, hogy azt a presbytérium által is elfogadtatván, hajtassa végre, mint olyan dolgot, mely az egyház belkörü intézkedései közzé tartozik.

A külbirtokosokat megadóztatásuk felől — feltüntetve a kivetett adó összegét s hivatkozva zsinati törvényeink ide vágó 247. §-ára — értesítsék levelezési lapon.

19. sz. A poklosteleki ev. ref. egyh. presbytériumi s egyházközségi közgyűlésben is elfogadott újabb adókivetési tervezetét terjeszti be, mely szerint 1-ször személyes járulék czimén minden pár fizet évenként 3 koronát lelkésznek, 2-szor 1 kor. 40 fillért az egyház szükségleteire, 3-szor fizeti egyenes állami adójának 40%-át, melyből 28% a lelkészt, 12% az egyházat illeti. Özvegyek mind a 3 pont alatt felsorolt járulékoknak csak felét tartoznak fizetni.

Beterjesztett tervezet — mint olyan, mely a törvényes formások betartásával szerkesztetett — helybenhagyatik s megerősítettik.

20. sz. A vajdai ev. ref. egyház hivei 121 aláírással ellátott kérvényben keresték meg a presbytériumot, melyben az egyh. adó méltányosabb és igazságosabb osztályos arányosítását kérik, az egyh. adó maximumának s minimumának megjelölésével. Miután a kérvény a presbytériumban egy szavazattöbbséggel — 3—4 ellen — elutasított, kérvényök kedvező elintézését az egyh. megyei közgyűléstől kérik.

Az egyház a maga szükségleteit saját hatáskörében, legjobb belátása szerint, a legméltányosabb alapon fedezi. A kérvényezők óhaja így teljesen jogos s igazolt; miután azonban a presbytérium a hivek nagyrészének kérelmét figyelmen kívül hagyá, felhivatik lelkész s gondnok egyh. községi közgyűlés összehívására, hol az egyházi törvények szigorú szem előtt tartásával — mely a belhivatalnokok eddig élvezett fizetését

megcsonkítani nem engedi — megállapítandó leendő az évi rendes szükséglet s az ezt biztosító fedezet, melyet a hivek többségének akarata alapján szerkesztett osztályos adókvetési kulccsal biztosít.

A maximum s minimum megállapítása az egyházközségeket illeti.

A mindig óhajtott belbéke s nyugalom megővése céljából jelzett egyh. közgyűlés vezetésére s összehívására egyh. megyénk Fényes Endre tanácsbíró urat s Papp Gusztáv lelkészt jegyzőkönyvi kivonatban kéri fel s bizza meg, ők állapítván meg — előre értesítvén illetékes egyházat — a gyűlés idejét.

Ertsey Zsigmond s társainak ugyan e tárgyban beadott, de már kifejezetten törvényteleniséget célzó kérvénye — melyben a lelkész eddig élvezett fizetésének leszállítását sürgetik — egyh. törvényeink 245. §-a, s az 1893-ik év XXVI. t. cz. alapján, végképen elutasítandó volt.

21. sz. Tárgyaltatott a kakadi ev. ref. egyház több tagjának, előbb a presbytériumhoz, onnan tárgyalás nélkül ridegen visszautasítva, az egyházmegyéhez fellebbezett kérvénye, melyben az eddigelé szokásos párbérrendszerű egyházi adózás helyett, a hiveknek méltányosabb fizetési osztályba való sorozását kéri.

A 110. egyh. tag aláírásával ellátott kérvény alapját egyh. törvényünk 246. §-a, a terhek viselésénél az erők méltányos felhasználása képezvén — mit fájdalom a kakadi presbytérium megérteni nem akar — egyh. megyei közgyűlés a kérvényt tárgyalás alapjául elfogadja s felhívja lelkészt egyházközségi közgyűlés összehívására, mely gyűlés hivatva lesz a belhivatalnokok eddigi s törvényben biztosított fizetéseiknek csonkítása nélkül, egy mindeneket kielégítő, méltányos, a hiveket osztályonként terhelő adózási kulcsot készíteni. Ezen közgyűlés vezetésére, a presbytérium s a hivek között látszólag fentlevő ellentétek kiegyenlítésére, egyh. megyénk Marjai Péter s Fráter Zoltán tanácsbíró urakat jegyzőkönyvi

kivonatban kéri fel s küldi ki, ők állapítván meg kakadi lelkész s gondnok közbejöttével a tartandó gyűlés helyét és idejét.

22. sz. Olvastatott a bályoki egyház kérvénye, melyben egy új iskola, tanító lak építésére s egy államilag 700 koronával segélyezett leánytanítói állás szervezésére kér engedélyt.

A minden kellékekkel felszerelt kérvényt örömmel tárgyalja s erősíti meg egyh. megyénk, mert az a mai egyháziatlan korban, világító lámpást gyújt a közömbös s renitens közvélemény előtt. A polgári község dicsérendő áldozatából emel oltárt itt a tudománynak az eklezia.

Hogy a község, az építkezés céljára szolgáló telket s az összes költségeket felajánlotta — s már ajándék tételénél, annak kijelentésével, hogy az iskola államilag segélyezett ev. ref. felekezeti iskola leendő, egyházunk iránt érzett igaz szeretetét fényesen dokumentálta — minden kétséget kizárólag érdeme azon embernek, ki a község élén, mint annak anyagi érdekeit védő szellemi vezetője szerepel, ki nem sajnálva időt s fáradságot, maga készítette gondos költségvetést s kifogástalan tervrajzot, melyet a midőn a kérvény többi pontjaival egyházmegyénk helyben hagy, megerősít, kedves kötelességének ismeri *Kovács András* bályoki főjegyző urnak sziveségét, egyháza érdekében kifejtett s mindenkor tanúsított jóindulatát jegyzőkönyvi kivonatban köszöni meg.

Jelen jegyzőkönyv kapcsán felhivatik az egyház előjárósága, hogy a fizetés kiegészítés iránt a szükséges lépéseket haladéktalanul tegye meg.

23. sz. Olvastatott egyházmegyei számvevőszéki elnök tekintetes Fényes Endre v. tanácsbíró ur jelentése az egyházak 1901. évi számadásairól s az azokkal kapcsolatos indítványok, a mint következők:

Nagytszt. és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Tiszteletteljesen jelentem, hogy a vezetésemre bízott egyházmegyei számvevőszéke, az 1901-ik évi egyházi szám-

adásokat, 9 egyház számadásának kivételével, melyek be nem érkeztek, f. évi márcz. hó 25-ik napján tartott ülésében megvizsgálta.

A vizsgálat alá vett számadások, a szentjobbi egyházi számadások kivételével, melyek pótlás végett vissza küldettek, jóváhagyattak.

Azon 9 egyházat, honnan a számadások kellő időben be nem terjesztettek, ezuttal nem nevezem meg, mert felhívásomra azok nagy része időközben részint hozzám, részint az illető köri számvevőkhöz megküldettek. — Azt azonban kötelességemnek tartom jelezni, hogy a mulasztás nagy részben a b.-diószegi körhöz tartozó egyházaknál tapasztaltatott.

Minthogy úgy a köri számvevőknek, valamint a számvevőszéknek nagy megterheltségével jár az, ha a számadások kellő időben be nem terjesztetnek, mert a számvevők kénytelenek az elmaradt számadások átvizsgálásával foglalkozni, a számvevőszék pedig a helyett, hogy egy ülésen minden számadással végezhetne, újabb ülés tartására van utalva: mély tisztelettel kérem a Nagytiszteletű és Tekintetes egyházmegyei Közgyűlést, méltóztassék az egyházak gondnokait utasítani, hogy jövőre számadásaikat minden év jan. hó 15-ik napjáig az illető köri számvevőkhöz pénzbírság terhe alatt terjesszék be.

A vázolt mulasztás tényével szemben, jóleső örömmel jelentem, hogy a számadások körül észlelt árnyak mindinkább szűkebb térre szorulnak, amennyiben a számadások berendezése, okmányolása, valamint a takarékoság általában kezd a kívánalom színvonalára emelkedni.

Mindezen szorosán az egyházi számadásokra vonatkozó jelentésem után, áttérek más számadási körökhöz tartozó számadásoknál tapasztalt kedvezőtlen jelenségek feltárására.

A számvevőszék ugyanis a házi pénztár megvizsgálása alkalmából arról győződött meg, hogy a hátrányosok száma igen jelentékeny. Ebből folyólag a számvevőszék felhívta az illető pénztárnokot, hogy a hátrányosokat kötelezettségöknek 30 nap alatti teljesítésére sürgősen hívja fel s ha ennek fogamatja nem lenne, a peres uton való behajtást eszközölje.

Ugyanazon számadásból az is kitűnt, hogy egyházmegyénk kötelékéből már rég megvált Borbély Lajos és

Halász Imre tanítók — előbbi 15 kor. 70 fill. utóbbi 13 kor. bekebelezési díjjal még mindig tartozásban vannak.

Tekintve azt, hogy nevezett tanítók kipuhatolt anyagi viszonyaikból következőleg, alig remélhető a jelzett összegek behajthatása, a számvevőszék a leirást indítványozza, egyuttal azonban szükségesnek véli azt, hogy a Nagyt. és Tek. Egyházmegyei közgyűlés határozatilag mondja ki azt, miszerint jövőre a bekebelezési díjakért az egyes egyházak felelősök, felhatalmaztatván arra, hogy a bekebelezési díjakat az illetők fizetéséből levonhatják.

Kér továbbá a számvevőszék Nagy Sándor volt poklos-teleki lelkész 36 kor. 30 fillér tartozásának behajtására nézve intézkedést.

A közalapi pénztár átvizsgálásánál szintén a hátrányok nagy tömegével találkozott a számvevőszék. Az évi kivetés ugyanis 3303 kor. 12 fill., hátrány pedig 2627 kor. melyből időközileg közel 1000 kor. befolyt. Ezen tarthatatlan állapottal szemben azon indítvánnyal járul számvevőszék a Nagyt. s Tek. egyházmegyéhez, hogy a Nagyt. Esperes ur utasítsák a hátrányoknak közigazgatási uton való behajtására.

Egyébb jelenteni valóm nincs

Mély tisztelettel vagyok a Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyének

Székelvíd, 1902. máj. 1.

alázatos szolgája

Fényes Endre

számvevőszéki elnök.

Közgyűlés mig egyrészt örömdetesen értesül számvevőszéki elnök jelentéséből arról, miszerint egyházunk anyagi ügyeinek kezelése fokozatosan javul, a számadások rendszeresebbé lesznek s az annyira szükséges takarékoság mindinkább tért hódít; másrésztől sajnálattal vesz tudomást arról, hogy még mindig vannak egyházak, a melyek figyelmen kívül hagyva egyházmegyénk több idevonatkozó határozatát, számadásaikat a rendes időre nem küldik be körü számvevőkhöz. Amennyiben az ilyen mulasztások miatt, a számvevőszék működése nagy mérték-

ben gátolva, ugyszólván megbénítva van, közgyűlés határozatilag kimondja, hogy mindazon egyházak, a melyek számadásaikat — elfogadható ok nélkül — jan. hó 31-ig köri számvevőkhöz be nem küldik, pénzbírsággal fognak súlytatni.

A házipénztárral szemben egyházaink részéről fennálló nagymérvű hátrányokra vonatkozólag, közgyűlés utasítja pénztárnokot, hogy a hátrányos egyházakat kötelezettségeik záros határidő alatti teljesítésére szólítsa fel s ennek sikertelensége esetén peresítse be. Házipénztárunk követelési rovatából a Borbély Lajos és Halász Imre egyházmegyénk kötelékéből eltávozott tanítók, bekebelezési dijhátrányait — 28 k. 70 fillért — közgyűlés töröltetni, ellenben Nagy Sándor volt poklosteleki lelkész 36 k. 30 fillér bekebelezési díj hátrányát jelenlegi hivatali helyén közigazgatási uton behajtatni rendeli; kimondván egyszersmind, hogy jövőre a bekebelezési díjakért az egyházakat teszi felelőssé, felhatalmazván egyházgondnokokat, az ilyenmű tartozásoknak az illető behivatalnok fizetéséből levonására.

A közalapi nagymérvű hátrányokra nézve közgyűlés Nagyt. Esperes urat hívja fel, hogy a hátrány kimutatásokat az egyes egyházaktól mielőbb bekövetelve, a hátrányoknak behajtására nézve, a legszigorubb intézkedéseket még ez év folyamán tegye meg.

24. sz. Számvevőszéki elnök T. Fényes Endre ur, beterjeszti az egyházmegye házi segély pénztára 1901. évi számadásának megvizsgálásáról, Bányai László egyházmegyei számvevő által, számvevőszékhez benyújtott jelentést, mely a következő számadatokat tünteti fel:

I. Bevétel készszénben	.	6604	kor.	82	fill.
II. Kiadás	.	5468	„	83	„
Pénztári maradvány:		1135	kor.	99	fill.

III. Vagyon kimutatás 1901. decz. 3-ig :

1. Készpénzben van	1135	kor.	99	fill.
2. Kötvényben	16350	„	37	„
3. Kamat hátralék	687	„	48	„
4. Bebebelezési díj hátrány	251	„	18	„
5. Közigazgatási hátrány	1141	„	69	„
6. Egyh. ker. jkönyv hátr.	86	„	—	„
Összes vagyon :	19652	kor.	71	fill.
Az 1900. decz. 31-iki zárlati vagyon volt	18405	„	49	„
1901. évi szaporodás :	1247	kor.	22	fill.
A fent kitüntetett vagyonból levonva az építési alap tőkáját	19652	kor.	71	fill.-ből
lesz a házi pénztár vagyona	632	kor.	35	fillért
	19020	kor.	36	fill.

Örvendetes tudomásul vétetik s Vecsey Sándor házi pénztárnoknak a felmentvény a szokásos fentartások mellett megadatik.

25. sz. Ugyancsak számvevőszéki elnök beterjeszti az országos egyházi közalap 1901. évi megvizsgált számadását, mely szerint

1901. évben befizettetett összesen	3459	kor.	54	fill.
A központba felküldetett	3232	„	34	„
Pénztári készpénz maradvány	222	kor.	20	fill.

A közalapi pénztárral szemben egyh. megyénket a következő tartozások terhelik :

Régi hátrány	1350	kor.	80	fill.
1901. évi járulékból	1276	„	20	„

Összes hátrány: 2627 korona.

Közgyűlés a számadást tudomásul veszi, a nagymérvű hátrányokra nézve az előző szám alatt, számvevőszék elnökének jelentése kapcsán hozott határozatát az érdekeltek figyelmébe ajánlja.

26. sz. Vecsey Sándor egyházmegyei házipénztárnok jelenti, miszerint a Főtiszt. Egyházkerület pénztári hivatala egyházmegyénkkel szemben 286 kor. régi tartozást tüntet ki különböző czimeken s annak befizetését sürgősen kö-

veteli ; minthogy azonban ő házipénztárunk átvétele alkalmával, akkori kerületi pénztárnokkal össze számoltatta egyházmegyénk összes hátrány tartozásait és azokat ki is fizette, nem érzi magát feljogosítottnak az egyházmegye utasítása nélkül, ez újabban felmerült hátrány követelések kifizetésére, kéri azért közgyűlés intézkedését.

Közgyűlés, tekintve, hogy egyházmegyénk házipénztárnoka a pénztár átvételekor egyházmegyénknek a kerületi pénztárral szemben fennálló összes tartozásait kifizette s így ezen régi — nyomtatványok árából keletkezett — tartozás, valószínűleg elnézésből könyveltetett egyházmegyénk terhére : teljes tisztelettel kéri a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi közgyűlést, hogy a fent említett 286 kor. hátrány tartozást egyházmegyénk terhéről leiratni kegyesen méltóztassék.

27 sz. Beterjesztetett a következő indítvány :

Tekintettel arra, hogy egyházmegyénk az esperesi tiszteletdíjat nem a végzett munka arányában állapította meg s tekintettel arra, hogy az évenként mindinkább növekedő munka teher mellett, az esperesnek, hogy lelkészi és esperesi teendőinek végzésében fennakadás elő ne állhasson, mulhatatlanul segéd lelkészt kell maga mellett alkalmaznia : mondja ki közgyűlés, hogy az esperes évi tiszteletdíját az eddigi 600 korona helyett 1000 koronában állapítja meg.

Közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadja, az esperes tiszteletdíját évi 1000 koronában — káplán tartás kötelezettsége mellett — megállapítja s ez összeget az 1903. évi jan. 1-től folyóvá teszi.

28. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészi gyámintézet 1902. május 1-én Székelyhidon tartott közgyűlésének 2-ik jegyzőkönyvi száma, a mint következik :

Gyámintézetünk kötelékébe nem tartozó lelkész-társaink államsegély iránti igényeinek méltányos kielégítésére nézve, közgyűlés magáévá teszi kezelő választmány javaslatát s ennek alapján következőket határozza : „Az egyházmegyei gyámintézet kötelékébe nem tartozó lelkészek száma sze-

rinti hányadáról az állam segélynek, készséggel lemond, és azt kiadja, úgy azonban, hogy az így kiadott osztalék ne egyes lelkészek segélyezésére adassék -- miután a különböző jövedelmű lelkészi állások között, a fizetés kiegészítés folytán az erőkiegyenlítés immár megtörtént -- hanem fizetessék egyenlő arányban a gyámintézetünkön kívül álló lelkésztársak, országos gyámintézeti év járadékába; a gyámintézetünk kötelékébe tartozó lelkészek száma szerinti hányada pedig az államsegélynek, továbbra is gyámintézetünk pénztárába utaltatván, a tagok országos gyámintézeti évjáradékainak fedezésére fordíttassék, töröltetvén velök szemben a régi fizetési alapon álló javadalom után, gyámintézetünk pénztárába eddig fizetni kötelezett 3 illetve $2\frac{1}{2}\%$ évjáradék; a kiegészítési illetmény utáni százalékot minden lelkész sajátjából levén köteles fizetni.

Ezen határozat a Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei közgyűlés elé tudomás vétel és megerősítés végett felterjesztetni rendeltetik.

Egyházmegyei közgyűlés a fenti határozatot tudomásul véve, helybenhagyja és megerősíti.

29. sz. Egyházmegyei lelkészi gyámintézet közgyűlése tudomásul vétel végett bejelenti, miszerint Szatmári Sándor gyámintézeti pénztárnok 1901. évi számadása megvizsgálatván, minden tételeiben nyugtákkal s ellen-nyugtákkal igazolva helyesnek találtatott s részére a felmentvényt a szokásos fentartások mellett megadatott.

Közgyűlés a Szatmári Sándor gyámintézeti pénztárnok részére megadott felmentvényt tudomásul veszi s a beterjesztett számadás főbb tételeit feltüntető kimutatást jegyzőkönyvében ki nyomtatni rendeli.

Az 1901. évi egyhm. lelk. gyámolda számadása főbb összegekben.

I. Bevételek.

	kor.	fill.	kor.	fill.
1. Az 1900. évi zárlat szerinti főösszeg			75884.	71
2. Kötvény kamat az 1901. évre kivetve			6083.	72
Átvitel:			81968.	43

	kor.	fill.	kor.	fill.
Áthozat :	<u>81968.43</u>			
3. Kötvény késedelmi kamat az 1901. évre		217.25		
4. Évjáradék kamat		96.—		
5. 1901. évi évjáradék		60.—		
6. Államsegély 1901. évre		1070.—		
7. Baldácsi alap 1900. és 1901. évekről		181.60		
8. Lelkészi nyugdíj alapra :				
Fényes Endre urtól		12.—		
Fráter Zoltán „		8.—		
Konrád László „		8.—		
Drávetzky Béla „		4.—		
9. Országos gyámint. illetékebe : részvényes lelkészekről		855.96		
10. Országos gyámint. illetékebe : nem részvényes lelkészekről		280.80		
11. 1901. évben kiadott kölcsön után kötvény		8900.—		
12. Mihályfalvai takarékbán tett össz. után könyv		4700.—		
13. Mihályfalvai keresk. bankba össz. után könyv		76.25		
Összes bevétel :	98438.29		98438.29	

II. Kiadás.

	kor.	fill.	kor.	fill.
1. Gyám díjba, 16 gyám díjasnak	5331.—			
2. Kezelési, iroda és bélyeg költség	1033.93			
3. Országos gyámint. részére fizet- tetett	1582.24			
4. Érmihályfalvai takarékbá té- tetett	4700.—			
5. Érmihályfalvai keresk. bankba, nyugdíj alapra	76.25			
6. Kötvényre kölcsön adatott	8900.—			
7. Kötvény kam. hátrányból le- iratott	505.01			
Összes kiadás :	<u>22128.43</u>		<u>22128.43</u>	
1901. decz. 31-iki zárlat :			<u>76309.86</u>	

Összehasonlítás a múlt évi zárlattal:	kor.	fill.
Az 1901. decz. 31-iki zárlat főösszege	76309.86	
Az 1900. decz. 31-iki zárlat főösszege	75884.71	
Szaporodás:	425.25	

III. Vagyon kimutatás.

	kor.	fill.
1. Kötvény kölcsön tőke	67754.37	
2. Régi kamat hátrány	2134.17	
3. Kamat 1901. évről fentmaradva	1748.25	
4. Késedelmi kamat fentmaradva	148.15	
5. Érmihályfalvai takarékok betét	1400.—	
6. Érmihályfalvai keresk. tak. betét nyugdíj alap	950.73	
7. Évjáradék hátrány	1297.34	
8. Készpénz	876.85	
Összes vagyon 1901. decz. 31-én	76309.86	

Költség előirányzat az 1902. évre.

I. BEVÉTEL.

	kor.	fill.
1. 1901. évi zárlat szerinti főösszeg	76309.86	
2. Kamat és késedelmi kamat	5500.—	
3. Államsegély	1070.—	
3. Baldácsi alap	90.—	
Összes bevétel:	82969.86	

II. KIADÁS.

	kor.	fill.
1. Gyám díjasoknak	5232.—	
2. Kezelési, iroda és bélyeg költség	1053.—	
3. Országos gyámoldába fizetendő	1048.—	
Összes bevétel:	7333.—	
Az 1902. évi összes bevétel	82969.86	
Az 1902. évi összes kiadás	7333.—	
1902. évre előirányzott zárlat:	75636.86	

Összehasonlítás az előző évi zárlattal:

	kor.	fill.
Az 1901. decz. 31-iki zárlat volt	76309.86	
Az 1902. évre előirányzott zárlat	75636.86	
Mutatkozó fogyás:	673.—	

30. sz. Egyházmegyei lelkészi gyámintézet kezelő választmánya jelenti, miszerint Szathmári Sándor gyámintézeti pénztárnok, országos gyámintézeti számadását megvizsgálván, azt minden tételeiben helyesnek találta. A számadás szerint az 1901. évben országos gyámintézeti járulék befizettetett összesen: 1532 k. 24 fillér s ezen összeg — a mint a nyugtákkal igazolva van — a földhitelintézet pénztárába beküldetett.

Kötelességének tartja kezelő választmány jelenteni azt is, miszerint egyházmegyénk az országos gyámintézettel szemben tetemes hátralékkal van terhelve. Ugyanis:

1901. évre ájtott hátralék:	1835	kor.	46	fillér
1901. évre kivetett belépési járulék:	582	„	01	„
„ „ „ tagsági díj:	1918	„	02	„
„ „ „ késedelmi kamat:	21	„	24	„

Összesen: 4356 kor. 73 fillér

erre fizettetett az 1901. évben: 1582 „ 24 „

hátralék 1901. december 31-én: 2774 kor. 49 fillér

kéri kezelő választmány közgyűlést e tetemes hátralék behajtására vonatkozó intézkedés megtételére.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

A tetemes hátrányokra nézve megbizsa Esperes urat, hogy azok behajtására a szükséges lépéseket tegye meg, szükség esetén a beperesítést is eszközölje.

31. sz. Hegyköz-Szent-Miklósi ev. ref. egyház a tulajdonát képező szőlőföldet Weisz Albert h.k.-sz.-miklósi lakosnak átengedni kívánja 10 évre használásul oly kikötés mellett, hogy azt a vállalkozó 10 év elteltével szőlővel betelepítve köteles visszaadni. Az erről szóló bemutatott szerződés jóváhagyását kéri.

A közgyűlés a bemutatott szerződést elvileg jóváhagyja. Minthogy azonban a bemutatott szerződésben az egyes pontok között ellentmondás van, mert a b) pont szerint vállalkozó kész oltványokkal tartozik a szőlőt betelepíteni, és az e) pont szerint az 1911. és 1912-ik évben a hiányokat gyökeres oltványokkal pótolni, míg ezzel ellentétben a 2. pont szerint az 1912-ik év végén történendő átadáskor a szőlőben levő

legfiatalabb tőkének legalább négy évesnek kell lenni, még pedig buktatásnak, ennél fogva utasítatik a folyamodó egyház, hogy a szerződésben levő fent részletezett ellentmondó pontokat a vállalkozóval egyetértőleg igazítsa ki s egyuttal vegyék fel a szerződésbe, hogy vállalkozó a 10 év alatt nemcsak a szőlő metszését és kapálását, hanem összes munkáját tartozik teljesíteni. Az ekként kijavított szerződést mutassák be az esperes urnak, a ki ezennel felhatalmaztatik, hogy a kijavított szerződésre a jóváhagyási záradékot rávezethesse.

32. sz. Olvastatott az érmelléki ev. ref. egyházmegyei lelkészi kar 1902. május 1-én Székelyhidon tartott értekezlete jegyzőkönyvének 7-ik száma.

Beterjesztett jegyzőkönyvi szám szerint, lelkészi értekezlet elhatározta, hogy a házasság kötéseknel azon esetekben, midőn a völegény nem saját egyházközségében lakó menyasszonyt vesz nőül s így a házasságkötés nem a völegény illetékességi helyén történik, azon tényt, hogy a házasság egyházilag is megkötött, az eskető lelkész esetről-esetre köteles a völegény illetékes lelkészével anyakönyvi kivonatban közölni; ki is az esketésre vonatkozó adatokat saját egyháza esketési anyakönyvében (a statisztikai kimutatásnál előfordulható zavarok kikerülése szempontjából) *szám nélkül* bejegyezni köteleztetik.

Közgyűlés a lelkészi kar fenti határozatát helyeslőleg tudomásul veszi, megerősíti s annak pontos betartására egyházmegyénk lelkészi karát kötelezi.

33. sz. Torma Károly köbölkúti lelkész, a lelkészi értekezlet megbízásából előterjeszti, miszerint egyházmegyénk köztisztelet és szeretetben állt, kitűnő főjegyzőjének, néh. Thamássy Lajos ér-olaszii volt ev. ref. lelkésznek hamvai fölé állítandó siremlék költségeinek fedezésére, a lelkészi kar saját körében gyűjtést rendezett s kéri közgyűlést, hogy e kegyeletes mű létesítéséhez az egyházmegye részéről is hozzá járulni s a jelzett célra házipénztárából bizonyos összeget kiutalni kegyeskedjék.

Közgyűlés őszinte élismeréssel veszi tudomásul lelkészi karának azon kegyeletes törekvését, melylyel egyházi életünk ritka buzgóságu munkásának emlékét látható és maradandó alakban is megörökíteni kívánja s egybangu határozattal kimondja, hogy a néh. Thamássy Lajos siremlékének költségeihez 50 koronával hozzájárul és ez összeget házipénztárából kiutalja.

34. sz. Egyházkerületi rendes képviselőkül megválasztottak: Szathmári Sándor egyh. m. e. tanácsbíró egyházi részről, Konrád László egyhm. v. tanácsbíró világi részről; pótképviselőkül pedig: Marjay Péter egyhm. e. tanácsbíró egyházi részről, Fényes Endre egyhm. v. tanácsbíró világi részről.

35. sz. Az egyházmegyei időszaki tanács az 1902. évre következőleg alakult meg, rendes tagok: Vecsei Sándor egyházi, Fényes Endre, Dráveczky Béla világi tanácsbírák; póttagok: Fráter Zoltán világi, Bányai László, Szathmári Sándor egyházi tanácsbírák.

36. sz. Ezen jegyzőkönyv hitelesítésével megbizattak: Fényes Endre, Dráveczky Béla, Bányai László tanácsbírák és Fazekas Imre egyh. m. h. főjegyző.

Az 1—12, 23—30, 32—36 számokat jegyzette: Fazekas Imre egyh. jegyző.

A 14—17 számokat jegyzette: Konrád László v. főjegyző.

A 13+18—22. számokat jegyzette: Végh József egyh. jegyző.

A 31. és a bírósági 1—4 számokat: Dr. Babós János v. jegyző s egyh. m. ügyész.

Mindezen számok hitelesítettek.

Székelyhid 1902. május hó 9.

Fazekas Imre,
egyh. m. e. jegyző.

Bányai László,
Fényes Endre,

KÖZIGAZGATÁSI BIRÓSÁGI ÜGYEK.

A közigazgatási bíróság következőleg alakult meg :

Elnökök : Nagy István esperes és Zsigó Endre egyházmegyei gondnok. Tanácsbírák : egyházi részről Bányai László és Vecsey Sándor, világi részről Fráter Zoltán és Drávetzky Béla tanácsbírák, jegyző Dr. Babos János.

1. sz. Tárgyalás alá vétetett Kreiner Mátyás éradonyi lakos felebbezési ügye az éradonyi ev. ref. egyház által reá kivetett adó ellen.

Az éradonyi ev. ref. egyháztanács ide vonatkozó határozatának megváltoztatásával Kreiner Mátyás, mint más valláson levő, az egyházi adóviselés kötelezettsége alól teljesen felmentetik, Kreiner Mátyásné adója pedig az éradonyi ev. ref. egyház adókulcsának megfelelőleg, a lelkész részére 42 liter gabonában és 1 kor. 26 fillér készpénzben állapittatik meg. Az esetleges tanítói fizetéshez is ezen arány kulcs szerint tartozik járulni. Ehez képest utasittatik az éradonyi ref. egyház előjárósága hogy az adókönyvet ennek megfelelőleg állítsa ki és pedig nem Kreiner Mátyás, hanem annak neje részére.

2. sz. Ács Sándor vajdai lakos a leánya özv. Kinter Imréné adómentességéért folyamodik.

Miután a beterjesztett iratokból nyilvánvaló az, hogy özv. Kinter Imrénének semmi vagyona nincsen, sem nyugdíjat nem kap és apja háztartásában él, ennél fogva az egyházi adózás kötelezettsége alól mindaddig felmentetik, míg vagyoni állapota meg nem változik.

3. sz. Tóth Sándor ujlétai lakos az egyház gondnoki tiszt alól való felmentését illetőleg, miután a tisztet el nem vállalta, az ezért reá kivetett 80 kor. birság leírását kéri.

Tekintettel arra, hogy kérvényező orvosi bizonyítvánnyal igazolta, miként a gondnoki tisztt viselésére betegsége miatt képtelen — de e mellett ő már magas kora miatt is fel van attól mentve — ennél fogva a reá kivetett 80 kor. birság — az ujlétai ref. egyházi előjáróság határozatának megváltoztatásával — ezennel leiratik és Tóth Sándor bármiféle egyházi tisztség viselésének kötelezettsége alól felmentetik.

4. sz. Tárgyalás alá vétetett az ujlétai ev. ref. lelkesnek az ugyanottani tanító elleni ügye.

A canonica visitatio megbizatik, hogy az ügyet tüzetesen vizsgálja meg és arról az esperes urnak tegyen jelentést, a ki felkéretik, hogy a jelentés alapján a jövő közgyűlésig belátása szerint intézkedjék.

Dr. Babós János,

egyh. m. ügyész, v. jegyző.

Nagy István,

esperes.

T Á R G Y M U T A T Ó.

1. Esperes a gyűlést megnyitja.
2. A jelenlevők összeszámláltatnak. A szalacsi egyház birság fizetésre köteleztetik.
3. Esperesi jelentés felolvastatván, tudomásul vétetik s az elnöki intézkedések megerősítettnek.
4. Egyetemes egyházunk több kimagasló egyéneinek elhunytá fájdalmasan vétetik tudomásul s emlékek jegyzőkönyvünk lapjain megörökítettetni rendeltetik.
5. Bartha András kis-kerekii lelkész halála fájdalommal vétetik tudomásul s emléke jegyzőkönyvileg megörökítettetni rendeltetik.
6. Vecsei Sándor asszonyvásári lelkész s egyházmegyei tanácsbíró, lelkészi szolgálatának 25 éves határpontján, közgyűlés szívélyesen üdvözli.
7. Az egyházmegyei tisztikar lemondása elfogadatik s az új választásra az előintézkedések megtétetnek.
8. Az ér-olaszii lelkész választás örvendetes tudomásul vétetik.
9. A kis-kerekii lelkész választás örvendetes tudomásul vétetik.
10. Tanügyi bizottság elnökének jelentése tudomásul vétetik s abból kifolyólag több rendbeli intézkedések tétetnek.
11. A margittai egyháztanács iskolaügyi jelentése tudomásul vétetik s egyh. tanács a tandíj ügyben 1899. szept. 24-én hozott határozatának megvalósítására köteleztetik.
12. A margittai leánytanítónő választása tudomásul vétetik.
13. Tanító-egylet jegyzőkönyve tudomásul szolgál.
14. A n.-váradí ev. ref. leányinternátus igazgató bizottságának tagjai egyházmegyénk részéről megválasztatnak.
15. A n.-váradí ev. ref. leányinternátus 1901. évi vagyoni állását feltüntető jelentés örvendetes tudomásul vétetik.

16. Konrád László indítványa elfogadtatván az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni rendeltetik.

17. Az ujlétai egyháztanács kérvénye, a hiányok pótlása végett visszaküldetik.

18. Kólyi külbirtokosok megadóztatásáról szöllő kimutatás megerősítettik.

19. A poklosteleki ev. ref. egyház újabb adókivetési tervezete megerősítettik.

20. A vajdai ev. ref. egyház hiveinek kérvénye egyházközségi közgyűlés által tárgyalandó, az egyh. községi közgyűlés vezetésére egyházmegyei bizottság küldetik.

21. A kakadi ev. ref. egyház hiveinek felebbezési kérvénye az egyházközségi közgyűlés elé utasítatik, a gyűlés vezetésére egyházmegyei bizottság küldetik.

22. A bályoki ev. ref. egyháztanács új iskola építésre s leánytanítói állomás szervezésére vonatkozó kérvénye örvendetes tudomásul vétetik.

23. Egyházmegyei számvevőszék elnökének jelentése tudomásul vétetik s annak kapcsán több rendbeli határozat hozatik.

24. Házipénztár 1901. évi számadása tudomásul vétetik.

25. Országos egyházi közalap 1901. évi számadása tudomásul vétetik.

26. Vecsey Sándor egyh. m. pénztárnok jelentése, az egyh. kerületi pénztár hátránykövetelése tárgyában, tudomásul vétetik s egyh. ker. közgyűléshez felterjesztetik.

27. Esperes tiszteletdíja megállapítatik.

28. Egyházmegyei gyámintézeti közgyűlés államsegélyre vonótkozó intézkedése megerősítettik.

29. Az egyházmegyei lelkészi gyámintézet 1901. évi beterjesztett számadása tudomásul vétetik s annak főbb összegeit feltüntető kimutatása kinyomatni rendeltetik.

30. Egyházmegyei lelkészi gyámintézet kezelő választmányának, az országos gyámintézet számadására vonatkozó jelentése tudomásul vétetik s a hátrányok behajtásával esperes megbízatik.

31. A h.-k.-szentmiklósi egyház szöllő telepítésére vonatkozó kérvénye, a szerződés szabatosabb szövegezése céljából, visszaadatik.

32. Lelkészi értekezleti jegyzőkönyv 7 számában foglalt intézkedés helyben hagyatik.

33. Néh. Thamássy Lajos siremlékére házipénztárból 50 kor. kiutaltatik.
34. Egyházkerületi képviselők megválasztatnak.
35. Egyházmegyei időszaki tanács tagjai megválasztatnak.
36. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság megalakittatik.

Közigazgatási bírósági ügyek.

1. Kreiner Mátyás egyházi adóügyi fellebbezési kérvényének hely adatik.
2. Ács Sándor vajdai lakos, leánya özv. Kinter Imréné adómentességeért benyújtott kérvényének hely adatik.
3. Tóth Sándor ujlétai lakos, gondnoki tiszt viselése alól felmentetését kérő folyamodványának hely adatik.
4. Ujlétai lelkésznek, ottani tanító elleni kérvénye, elintézés végett a Canonica visitatiohoz utasittatik.

Kiadta : *Fasekas Imre,*
egyh. m. e. jegyző.

